

Прочети внимателно текста

Не помня дали това се случи на същата вечер, но беше пак през есента. Студът бе стегнал яко, затуй с радост приемах поканите на Аспарух — в каменния хански аул поне не подвяваше както в шатрата ми.

Аспарух използваше и вечерните часове за някаква полезна работа. Например режеше дълги тесни ремъчки, заковаваше ги по три о дървения стълб и ги сплиташе като женска коса; той винаги по нещо вършеше. А аз седях до огнището, греех се. По някое време бавни, тежки стъпки прокълтяха из ходника.

— Така стъпва само ювиги ханът — казах аз и се изправих.

Присъствието на хан Кубрат неизменно ме смущаваше. Стараех се всякак да спечеля неговото благоволение, но старият хан бе така пестелив на думи, че не смогвах да отгатна нищо зад хладно замисления му поглед. Неразгадаема за мен бе и възрастта на хана. Той ми се струваше същевременно и старец, заради почти белите си коси и мустаци, и мъж на средни години по своята съдържана сила, която се издаваше в движенията му, в остротата на речта.

Двама с Аспарух му се поклонихме чинно. Ханът зараглежда работата на сина си. Разглеждайки я, той подхвърли:

— Е, какъв смяташ да станеш, сине? Кожар, ковач, оръжейник?

— Искам да мога съвсем всичко — прямо отговори Аспарух.

Забих поглед в мраморния под, двамата ние приличахме на поучавани деца, при все че на ръст бяхме по-високи от хана.

— Иде зима ... — без връзка продължи той. — Къси дни, дълга тъмница. Откакто при нас е Велизарий, защо да те не научи на писмо?

В пълно недоумение Аспарух се втренчи в баща си, после в мене.

— Ти сам си ми казал, че на мъжа прилягат дела, не писмо — проговори той. — Затова съм залягал във всички мъжки изкуства. Искам да ти бъда най-добрия воин.

— Малко е, малко! ... — рече хан Кубрат. — Слава на Тангра, дал ми е десетки хиляди добри воини. Един повече не е кой знае що...

Ханът седна до огъня, прикани ни да седнем и ние, и продължи да говори:

— Вярно е, че народът ми е прочут по бойни достойнства, но на света има и други народи, умеещи друго... Всеки от тях се домогва към нещо, та не може тези много домогвания да не се сблъскат, ако не ги съчетаем разумно... Има два пътя към чуждия народ — войната или договорът. За война българинът готви децата си от прохождане. А къде ги нашите хора, годни за договори? От утре ще те учи Велизарий.

Аспарух и не понечи да се противи, волята на всесветлия беше закон. А всесветлият се обърна към мене:

— Ще те наградя толкова богато, колкото по-бързо свършиш работа. При една забрана — никакво слово за вашия бог! Иначе ще ни накаже Тангра.

(По Вера Мутафчиева)

№	Тестови задачи	Точки			
		L	L		
1.	Отговори с ДА или НЕ. <ul style="list-style-type: none"> • В текста става дума за действия на Балканския полуостров. ДА/НЕ • Действието в текста става през есента. ДА/НЕ • Според текста, Аспарух е най-добрият воин на хан Кубрат. ДА/НЕ • Велизарий е грамотен чужденец. ДА/НЕ • Според текста, българите са християни. ДА/НЕ 	L	L		
		0	0		
		1	1		
		2	2		
		3	3		
		4	4		
2.	Загради буквата на верния отговор. Към кой тип се отнася текстът? А. повествование и описание; В. повествование и разсъждение; С. описание и повествование; D. повествование	L	L		
		0	0		
3.	Запиши с едно-две изречения кои са причините, че хан Кубрат настоява Аспарух да се учи на писмо. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L	L		
		0	0		
		1	1		
		L	L		
		0	0		
		1	1		
		2	2		
		L	L		
		0	0		
		1	1		
		2	2		
		4.	Загради буквата на верния отговор: Разказвачът в този текст е А. Хан Кубрат В. Вера Мутафчиева С. Аспарух D. Велизарий	L	L
				0	0
				1	1
5.	Тълкувай смисъла на изразите от текста: А. Пестелив на думи <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> В. остротата на речта <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> С. домогвания <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L	L		
		0	0		
		1	1		
		2	2		
		L	L		
		0	0		
		1	1		
		2	2		
		L	L		
		0	0		
		1	1		
		2	2		

6.	Озаглави текста, като назовеш темата и запиши заглавието <hr/> <hr/>	L 0 1 2	L 0 1 2
7	Формулирай с едно изречение и запиши основната мисъл на текста <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 L 0 1	L 0 1 L 0 1
8.	Коментирай с 2-3 изречения смисъла на изречението от текста «Всеки от тях се домогва към нещо, та не може тези много домогвания да не се сблъскат, ако не ги съчетаем разумно» <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 L 0 1 L 0 1 2	L 0 1 2 3 L 0 1 L 0 1 2
9.	Открий в текста и запиши по един пример на: Сравнение _____ Метафора _____	L 0 1 2	L 0 1 2
10.	Характеризирай хан Кубрат с 3-5 изречения, като назовеш и аргументираш 3 негови черти, проявени в текста. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3 L 0 1 L 0 1 2	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3 L 0 1 L 0 1 2

11.	<p>Трансформирай и запиши изреченията без да използваш пряка реч:</p> <p>А всесветлият се обърна към Велизарий: — Ще те награда толкова богато, колкото по-бързо свършиш работа. При една забрана — никакво слово за вашия бог! Иначе ще ни накаже Тангра.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 L 0 1 L 0 1 L 0 1 L 0 1	L 0 1 L 0 1 L 0 1 L 0 1 L 0 1
12.	<p>Запиши думите <i>оръжейник, огнище, мъж, народ</i>, в съчетание с числителното 2, написано с букви:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
13	<p>Състави и запиши 3 /три/ изречения, като употребиш думата „тежък” в различни значения /можеш да промениш формата на думата – род и число.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 L 0 1 L 0 1 2 3	L 0 1 2 3 L 0 1 L 0 1 2 3
14.	<p>Прочети изречението и запиши верните твърдения от дадените в скобите:</p> <p>Ханът седна до огъня, прикани ни да седнем и ние, и продължи да говори Това изречение е _____ (сложно съчинено, сложно съставно, сложно смесено) и се състои от _____ (две, три, четири, пет, шест) прости изречения.</p>	L 0 1 L 0 1	L 0 1 L 0 1
15.	<p>Запиши 3 имена на българските писатели, автори на историческата проза.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
16.	<p>Задраскай от списъка на заглавията тези, които не са романи</p> <p>А. Една българка В. Железният светилник С Време разделно D. Под игото</p>	L 0 1	L 0 1

